Denial of the Will as the Sublimation of Character: Schopenhauer's Solution to the Contradiction of Egoism and Altruism

Javad Gholamrezai Assistant Professor of Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

Zeinab Soltani* Ph.D. Islamic philosophy and theology, Imam Sadeq University, Tehran Sisters Campus, Iran

Abstract

Schopenhauer's moral philosophy confronts a fundamental challenge: on the one hand, he emphasizes the immutability of character and the fundamental egoism of the human being, considering it rooted in the unified and metaphysical will; on the other hand, he establishes his ethical system upon compassion and altruism, which necessitates overcoming the self and uniting with the other. These two propositions appear, at first glance, to be contradictory. The present research, using an analytical-interpretive method and referring to Schopenhauer's primary texts, has explored the relationship between egoism and altruism in his philosophical system. The findings show that three solutions—the cognitive (change of cognition, not character), the suffering-based, and the distinction between two levels of character—although possessing valuable points, cannot alone resolve the contradiction. The final solution lies in the concept of "denial of the will-to-life"; a denial that means not a change of character, but liberation from character and a severance from the egoistic foundation of existence. In this sublime stage, the individual transcends the framework of his innate character and, by silencing the will, attains absolute stillness and tranquility, in which "I" and "not-I" have no meaning. This research shows that the denial of the will offers an intra-systemic solution to the apparent contradiction of Schopenhauer's moral system and leads to philosophical salvation.

Keywords:. Schopenhauer, character constancy, compassion, altruism, denial of the will, egoism.

* Corresponding Author: Email Address **(**sz,soltani313@gmail.com**)**

Denial of the Will as the Sublimation of Character: Schopenhauer's Solution to the Contradiction of Egoism and Altruism

Javad Gholamrezai Assistant Professor of Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

Zeinab Soltani* Ph.D. Islamic philosophy and theology, Imam Sadeq University, Tehran Sisters Campus, Iran

1. Introduction

Schopenhauer's moral philosophy confronts a fundamental duality: he emphasizes the immutability of human character and fundamental egoism, rooted in the unified metaphysical will, yet establishes his ethical system upon compassion and altruism, which necessitates overcoming the self and uniting with the other. These two propositions appear contradictory. This research focuses on the relationship between constant character and moral motivation, aiming to contribute to the integrity of Schopenhauer's moral system and to show how an altruistic ethics can be achieved.

Research Question(s)

How can a being with an immutable and inherently egoistic character perform altruistic actions? Has Schopenhauer fallen into a contradiction, or can an intra-systemic solution be found?

2. Literature Review

Magee considers sympathy a metaphysical intuition (Magee, 2014, p. 361). Janaway traces the ethics of compassion to Schopenhauer's pessimistic worldview (Janaway, 2016, p. 10). Copleston shows that

* Corresponding Author: Email Address (sz,soltani313@gmail.com)

this ethics ultimately leads to asceticism and the denial of the will (Copleston, 1996, Vol. 7, p. 276). Patrick Hassan's *Schopenhauer's Moral Philosophy* (2021) distinguishes motive from ultimate justification and defends the system against the charge of egoism (Hassan, 2021, pp. 77-102). However, limited research addresses the relationship between "constancy of character" and "the possibility of altruistic action." Works such as "Conflicts in the Metaphysical Foundation of Schopenhauer's Ethics" (Asgari and Tavakoli) and "A Critique of Schopenhauer's View on Free Will" (Asgari and Ahmadi) examine these conflicts but offer no solution. This research fills that gap.

3. Methodology

Adopting Kumar's (2019) framework in eight stages, this research employs an analytical-interpretive method with a critical approach. Primary texts include *The World as Will and Representation*, *On the Basis of Morality*, and *On the Freedom of the Human Will*. Data analysis extracted three possible solutions and explained the egoism–altruism relation via "denial of the will."

4. Results

Two pillars of Schopenhauer's thought appear incompatible:

A) The Constancy of Character: "Change of character is never possible"; character is an innate, metaphysical truth (Schopenhauer, 2016a, p. 277). Although character (fundamental goals) is immutable, cognition (understanding of means) is corrigible: one "changes the means, not the goals" (Schopenhauer, 2017, p. 83).

B) Altruism Based on Compassion: Schopenhauer grounds ethics on "sympathy," summarizing motives as egoism, malice, and compassion. His slogan: "Harm no one; rather help everyone to the extent that you can" (ibid., p. 242). Moral value is realized only when the agent's primary motive is directed toward the other (ibid., p. 235).

Formulation of the Contradiction: If character is constant, how can one overcome innate egoism and attain compassion-based altruism?

Three Possible Solutions:

1. **Change of Cognition, Not Character:** Expands egoism rather than rooting it out.
2. **Weakening of the Will through Suffering:** Incompatible with the immutability of the will (Schopenhauer, 2016b, p. 136).
3. **Distinction between Two Levels of Character:** Reduces compassion to outward behavior, whereas moral value lies in the "inner motive" (Schopenhauer, 2016a, p. 234).

Final Solution: Denial of the Will as the Sublimation of Character

None of the three solutions alone resolves the contradiction. The final solution is "denial of the will-to-life"—not a change of character but liberation from it and severance from the egoistic foundation of existence. In this sublime stage, the individual transcends innate character and, by silencing the will, attains absolute stillness in which "I" and "not-I" have no meaning. Consequently, no suffering remains.

5. Discussion

The contradiction is resolved through "denial of the will." The ethics of compassion ultimately leads to "salvation" and "denial of the will." Schopenhauer proposes two paths: the temporary path (art and compassion-based action) and the permanent path (asceticism and denial of the will-to-life) (Copleston, 1996, Vol. 7, p. 276; Jahanbegloo, 1998, p. 138). With complete annihilation of phenomena and individuality, the world moves toward nothingness, liberated from the suffering of willing (ibid., pp. 394, 372). This nothingness is not absurd but "absolute tranquility" and "stillness of the will" (Schopenhauer, 2009, p. 152). Caldwell notes this contradiction reflects a deeper tension between "is" and "ought" within the will itself, resolvable only by "denying the will itself" (Caldwell, 1896, p. 347).

6. Conclusion

Schopenhauer's main solution is "denial of the will-to-life." At the highest level of altruism, the individual transcends compassion and attains the "self-effaced" stage, realizing that willing is the root of all suffering. This denial is not a change but a sublimation of character. Schopenhauer thereby offers an intra-systemic solution to his philosophy's apparent contradiction, showing how, from an anthropology of determinism, one arrives at altruistic ethics and philosophical salvation.

Keywords: Schopenhauer, Character Constancy, Compassion, Altruism, Denial of the Will, Egoism.

in press

انکار اراده به مثابه تعالی شخصیت: راه حل شوپنهاور برای تناقض خودگرایی و دیگرگرایی

جواد غلامرضائی | استادیار دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

سیده زینب سلطانی * | دکتری فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه امام صادقع پردیس خواهران، تهران، ایران

چکیده

فلسفهٔ اخلاق شوپنهاور با چالشی بنیادین مواجه است: از یک‌سو، او بر تغییرناپذیری شخصیت و خودگرایی بنیادین انسان تأکید می‌ورزد و آن را ریشه در اراده‌ی واحد و متافیزیکی می‌داند؛ از سوی دیگر، نظام اخلاقی خویش را بر پایهٔ شفقت و دیگرگرایی استوار می سازد که مستلزم عبور از خود و اتحاد با دیگری است. این دو گزاره، در نگاه نخست، با یکدیگر در تناقض به نظر می‌رسند. پژوهش حاضر با روش تحلیلی-تفسیری و با مراجعه به متون اصلی شوپنهاور، به کاوش در نسبت میان خودگرایی و دیگرگرایی در نظام فلسفی او پرداخته است. یافته‌ها نشان می‌دهد که سه راه‌حل شناختی (تغییر شناخت، نه شخصیت)، مبتنی بر رنج، و تفکیک دو سطح شخصیت، هرچند نکاتی ارزشمند دارند، اما به‌تنهایی نمی‌توانند تناقض را حل کنند. راه‌حل نهایی در مفهوم «انکار ارادهٔ معطوف به زندگی» نهفته است؛ انکاری که نه به‌معنای تغییر شخصیت، بلکه به‌معنای رهایی از شخصیت و گسستن از بنیاد خودخواهانهٔ وجود است. در این مرحلهٔ متعالی، فرد از چارچوب شخصیت ذاتی خود فراتر رفته و با خاموش سازی اراده، به سکون و آرامش مطلق دست می‌یابد که در آن، «من» و «نامن» معنا ندارند. این پژوهش نشان می‌دهد که انکار اراده، راه‌حلی درون‌سامانی برای حل تناقض ظاهری نظام اخلاقی شوپنهاور ارائه می‌دهد و به رستگاری فلسفی می‌انجامد.

* نویسنده مسئول: Emali Address sz,soltani313@gmail.com

in press

کلیدواژه‌ها: شوپنهاور، ثبات شخصیت، شفقت، دیگرگرایی، انکار اراده، خودخواهی.

in press

مقدمه

شوپنهاور در تاریخ فلسفه غالباً به عنوان فیلسوفی بدبین شناخته می‌شود که زندگی را سراسر رنج و حیات را آونگی میان رنج و ملال می‌داند. با این حال، آنچه نظام فکری او را از بسیاری از هم‌عصرانش متمایز می‌سازد، تلاش او برای بنیان‌نهادن یک نظام اخلاقی مبتنی بر شفقت و همدردی است؛ نظامی که او را در زمره پیشگامان دیگرگرایی در مقابل خودگرایی قرار می‌دهد. این اخلاق، که فراتر از ملاحظات عقلانی یا منفعت‌جویی صرف عمل می‌کند، مستقیماً از جهان‌بینی متافیزیکی او نشأت می‌گیرد و کلید تبیین آن، درک وحدت اراده به عنوان جوهر یگانه تمام پدیده‌هاست.

با این حال، در دل این نظام اخلاقی مبتنی بر شفقت، یک تناقض ظاهری بنیادین به چشم می‌خورد که تاکنون کمتر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. از یک سو، شوپنهاور بر اساس مبانی انسان شناسی خویش، بر ثبات و تغییرناپذیری شخصیت انسان تأکید می‌ورزد. او صراحتاً بیان می‌دارد که «تغییر شخصیت هرگز ممکن نیست» و تفاوت شخصیت‌ها «فطری و رفع‌نشدنی» است (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۷۷). از سوی دیگر، او نظام اخلاقی خود را بر پایه «همدردی» و «شفقت» استوار می‌سازد و آن را تنها انگیزه اخلاقی اصیل معرفی می‌کند که در آن، فرد با عبور از حجاب مایا و اصل فردیت، رنج دیگری را به مثابه رنج خویش درک کرده و از خودخواهی ذاتی خویش دست می‌شوید (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۴۲).

این دوگانگی، پرسشی اساسی را پیش می‌نهد: چگونه موجودی با شخصیتی تغییرناپذیر و ذاتاً خودخواه، قادر به کنش دیگرگرایانه خواهد بود؟ آیا شوپنهاور میان این دو بخش از فلسفه خود (انسان شناسی مبتنی بر شخصیت ثابت و اخلاق مبتنی بر شفقت) دچار تناقض شده است یا می‌توان راه حلی درون‌سامانی برای رفع این تعارض یافت؟ اهمیت این پژوهش در آن است که با تمرکز بر نسبت میان شخصیت ثابت و انگیزه‌های اخلاقی در فلسفه شوپنهاور، می‌کوشد تا به یکپارچگی نظام اخلاقی او کمک کند و نشان دهد که چگونه می‌توان به اخلاقی دیگرگرا دست یافت.

پیشینه پژوهش

پژوهش‌های گسترده‌ای در زمینه فلسفه اخلاق شوپنهاور و به ویژه مفهوم «شفقت» در اندیشه او صورت گرفته است. بیشتر این پژوهش‌ها بر ماهیت دیگرگرایانه اخلاق شوپنهاور و تأثیر متافیزیک اراده بر آن متمرکز بوده‌اند. برخی مفسران، مانند برایان مگی، شوپنهاور را فیلسوفی می‌دانند که بنیان اخلاق را بر «همدردی» به عنوان یک شهود متافیزیکی استوار کرده است (مگی، ۱۳۹۳: ۳۶۱). جانوی نیز بر این نکته تأکید دارد که اخلاق شفقت از دل جهان‌بینی بدبینانه شوپنهاور برآمده و رنج را امری بنیادین در نظام هستی می‌داند (جانوی، ۱۳۹۵: ۱۰). کاپلستون نیز در تفسیر خود از شوپنهاور، به رابطه میان فضیلت و رستگاری پرداخته و نشان داده است که اخلاق شفقت در نهایت به زهد و انکار اراده منتهی می‌شود (کاپلستون، ۱۳۷۵: ۲۷۶).

کتاب «Schopenhauer's Moral Philosophy» به‌ویرایش پاتریک حسن (۲۰۲۱) مجموعه‌ای از مقالات پژوهشی است که به بازخوانی نظام اخلاقی شوپنهاور اختصاص دارد. از میان مقالات این مجموعه، فصل چهارم با عنوان «فضیلت و مسئلهٔ خودگرایی در فلسفهٔ اخلاق شوپنهاور» که به‌قلم خود حسن نگاشته شده، به رابطهٔ خودگرایی و دیگرگرایی در نظام اخلاقی شوپنهاور پرداخته و با تفکیک میان انگیزه و توجیه نهایی، از این نظام در برابر اتهام خودگرایی دفاع کرده است .(Hassan, 2021: 77-102) با وجود این هم‌پوشانی موضوعی، مقالهٔ حاضر از حیث ساختار و هدف با کار حسن تفاوت دارد. حسن در مقام مدافع انسجام درونی نظام شوپنهاور، در پی پاسخ به «اتهام خودگرایی» است و مبانی انسان‌شناختی (به‌ویژه ثبات شخصیت) در تحلیل او نقشی حاشیه‌ای ایفا می‌کنند؛ درحالی‌که مقالهٔ حاضر با رویکردی تحلیلی-تفسیری، تناقض ظاهری میان انسان‌شناسی شوپنهاور (خودگرایی بنیادین مبتنی بر شخصیت تغییرناپذیر) و مبنای ارزش‌شناسی او (دیگرگرایی مبتنی بر شفقت) را صورتبندی می‌کند و با تکیه بر مفهوم «انکار اراده» به‌عنوان راه‌حل نهایی،

ساختاری سه‌وجهی (انسان‌شناسی، ارزش‌شناسی و راه‌حلِ متافیزیکی) را برای تحلیل این مسئله به‌کار می‌گیرد.

با این حال، پژوهش‌های محدودی به رابطه میان دو مؤلفه مهم فلسفه شوپنهاور یعنی «ثبات شخصیت» و «امکان کنش دیگرگرا» پرداخته‌اند. بیشتر تحقیقات موجود، یا بر انسان‌شناسی شوپنهاور و نظریه شخصیت او متمرکز بوده‌اند و یا بر اخلاق شفقت، اما به ندرت به نسبت میان این دو و تناقض ظاهری آنها توجه شده است. در میان آثاری که به تعارضات درونی نظام اخلاقی شوپنهاور پرداخته‌اند، می‌توان به مقاله «تعارضات در بنیاد متافیزیکی اخلاق شوپنهاور» (عسگری و توکلی) اشاره کرد که کوشیده است ناسازگاری‌های موجود در مبانی متافیزیکی اخلاق شوپنهاور را آشکار سازد. همچنین مقاله «نقدی بر دیدگاه شوپنهاور در باب اختیار» (عسگری و احمدی) از دیگر آثاری است که با رویکردی انتقادی، به بررسی مسائل مرتبط با آزادی و جبر در اندیشه شوپنهاور پرداخته است. با وجود آنکه این پژوهش‌ها تعارضات مشهود در نظام اخلاقی شوپنهاور را مورد بررسی قرار داده‌اند، اما هیچ‌یک به ارائه راه حلی برای رفع این تعارضات نپرداخته‌اند و صرفاً به تبیین و توصیف آنها اکتفا کرده‌اند.

از این رو، پژوهش حاضر با تمرکز بر این خلأ پژوهشی، به بررسی رابطه میان ثبات شخصیت و دیگرگرایی در فلسفه شوپنهاور می‌پردازد و می‌کوشد تا با ارائه راه حل‌های ممکن برای رفع این تناقض ظاهری، گامی نو در این حوزه بردارد. نوآوری مقاله حاضر در آن است که علاوه بر شناسایی و صورت‌بندی دقیق تناقض میان انسان‌شناسی مبتنی بر شخصیت ثابت و اخلاق مبتنی بر شفقت، به ارائه راه حلی درون‌سامانی بر اساس مفهوم «انکار اراده» می‌پردازد و نشان می‌دهد که چگونه می‌توان از دل جبر شخصیت، به دیگرگرایی و نهایتاً رستگاری فلسفی دست یافت. بدین ترتیب، این پژوهش نه تنها به توصیف تعارض نمی‌پردازد، بلکه با رویکردی انتقادی-تحلیلی و با تکیه بر متون اصلی شوپنهاور، راهی برای رفع آن ارائه می‌دهد.

روش

پژوهش حاضر با اتخاذ چارچوب روش‌شناختی کومار (Kumar, 2019) در هشت مرحلهٔ متوالی، به بررسی نسبت خودگرایی و دیگرگرایی در فلسفهٔ اخلاق شوپنهاور پرداخته است. در گام نخست، تدوین مسئله با شناسایی تناقض ظاهری میان نظریهٔ ثبات شخصیت (خودگرایی بنیادین) و نظام اخلاقی مبتنی بر شفقت (دیگرگرایی) صورت‌بندی شد. در گام دوم، مفهوم‌سازی طرح پژوهش بر اساس روش تحلیلی-تفسیری با رویکردی انتقادی طراحی گردید که داده‌های آن، در گام سوم، از طریق ساخت ابزاری متشکل از بازخوانی نظام‌مند مفاهیم کلیدی شوپنهاور (اراده، اصل فردیت، شخصیت، شفقت، انکار اراده) حاصل آمد. در گام چهارم، نمونه‌گیری هدفمند با انتخاب متون دست اول شوپنهاور، یعنی «جهان، همچون اراده و تصور (و «دربارهٔ بنیاد اخلاق» و نیز رسالهٔ «دربارهٔ آزادی ارادهٔ انسان» انجام شد. در گام پنجم، نگارش طرح به‌منزلهٔ نقشهٔ راه پژوهش، ساختار مقاله را در چهار بخش انسان‌شناسی، ارزش‌شناسی، صورت‌بندی تناقض و راه‌حل نهایی ترسیم نمود. در گام ششم، جمع‌آوری داده از طریق مراجعهٔ مستقیم و استخراج نقل‌قول‌های مرتبط با مبانی انسان‌شناختی (ثبات شخصیت و ارادهٔ انسانی) و ارزش‌شناختی (شفقت و دیگرگرایی) صورت پذیرفت. در گام هفتم، پردازش و تحلیل داده با روش تحلیلی-تفسیری، سه راه‌حل ممکن برای رفع تناقض استخراج و بررسی شد و در نهایت، با تکیه بر مفهوم «انکار اراده» به‌عنوان راه‌حل نهایی، نسبتِ خودگرایی و دیگرگرایی تبیین گردید. در گامِ هشتم، نگارش گزارش نهایی با رویکردی انتقادی-تحلیلی انجام شد تا ضمن بازخوانی دقیق متون، به یکپارچگی نظام فلسفی شوپنهاور کمک نماید و نشان دهد که چگونه انکار اراده، به‌عنوان راه‌حلی درون‌سامانی، از درون انسان‌شناسی مبتنی بر جبر شخصیت، به رستگاری فلسفی می‌انجامد.

یافته‌ها

۱. بررسی مبانی فکری شوپنهاور

در این بخش، با واکاوی مبانی انسان‌شناختی شوپنهاور (ثبات شخصیت و اراده انسانی) و مبنای ارزش‌شناختی او (اخلاق مبتنی بر شفقت)، به کاوش در نسبت میان خودگرایی و

دیگرگرایی پرداخته می‌شود. هدف آن است که نشان داده شود چگونه «انکار اراده» به‌عنوان راه‌حلی فلسفی، می‌تواند این دو قطب به‌ظاهر متضاد را در نظام فکری او به‌هم پیوند دهد.

۱-۱. ثبات و تغییرناپذیری شخصیت

یکی از ارکان بنیادین فلسفهٔ شوپنهاور، نظریهٔ تغییرناپذیری شخصیت است که با مفاهیمی چون «اراده»، «اصل فردیت» و «حجاب مایا» پیوندی ناگسستنی دارد. شوپنهاور بر این باور است که «تغییر شخصیت هرگز ممکن نیست» و شخصیت، نه امری اکتسابی، بلکه حقیقتی ذاتی و متافیزیکی است که در اعماق وجود هر انسان ریشه دوانده است (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۷۷؛ شوپنهاور، ۱۳۸۸: ۳۲). این تغییرناپذیری، ریشه در هستی‌شناسی او دارد: از آنجا که اراده به‌مثابهٔ شیءفی‌نفسه، خود تغییرناپذیر و خارج از زمان و مکان است، تجلی فردی آن، یعنی شخصیت، نیز باید تغییرناپذیر باشد. به‌عبارت دیگر، شخصیت هر انسانی، بازتابی از همان حقیقت متافیزیکی اراده است و نمی‌تواند دستخوش تحول شود.

شوپنهاور برای تأکید بر این مدعا، به سخنان افلاطون و سقراط استناد می‌کند که «هرگز نمی‌توانی با آموزش از انسانی خبیث، انسانی شریف بسازی» و «خوب یا بد بودن دست ما نیست» (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۷۷). از نظر او، آموزش و تربیت نمی‌توانند شخصیت بنیادین انسان را دگرگون کنند و تنها می‌توانند شناخت را اصلاح نمایند. رفتار انسان نه به‌وسیلهٔ عقل، بلکه از شخصیت فطری و انگیزه‌های درونی صادر می‌شود و عقل، نقشی صرفاً ابزاری دارد (شوپنهاور، ۱۳۹۴: ۴۱۷). عقل، انگیزه‌ها را پردازش کرده و به اراده عرضه می‌دارد، اما این اراده است که بر اساس شخصیت ذاتی، یکی از آنها را برمی‌گزیند؛ بنابراین، آنچه از انسان صادر می‌شود، حاصل شخصیت غیرقابل تغییر اوست، نه تفکر عقلانی.

انسان «یک بار برای همیشه هست و بعداً درمی‌یابد که چیست» و در شکل‌گیری شخصیت خود هیچ‌نقشی ندارد (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۲۹۲). شوپنهاور با تمثیل نور خورشید که در مواجهه با اشیاء مختلف، آثار گوناگون دارد، نشان می‌دهد که شخصیت، تعیین‌کنندهٔ نوع واکنش

انسان در برابر انگیزه‌هاست (ر.ک. شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۷۹-۸۴). او میان «هستی» و «ذات» تمایز قائل می‌شود و تأکید می‌کند که انسان در عمیق‌ترین لایهٔ وجودی خود، دارای «ذات متافیزیکی» ثابتی است. این ذات، نه در طول زمان شکل می‌گیرد و نه تغییر می‌کند؛ چنان‌که «توقع اینکه شخص در موقعیتی یکسان زمانی به یک نحو عمل کند و زمانی دیگر به نحوی متفاوت، مثل این است که انتظار داشته باشیم درختی یکسان این تابستان گیلاس بدهد و تابستان بعد گلابی» (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۸۹).

یکی از چالش‌های اساسی فلسفهٔ شوپنهاور، ناسازگاری ظاهری میان دو باور است: وی از یک‌سو، شخصیت را امری تغییرناپذیر می‌داند و از سوی دیگر، معتقد است که انسان می‌تواند از طریق هنر و در نهایت انکار اراده، به رستگاری دست یابد .(Young, 2005: 192) وی برای رهایی از این ناسازگاری، به‌جای آنکه قائل به تحول بنیادین شخصیت شود، از «سرکوب شخصیت» سخن می‌گوید؛ هرچند از دیدگاه برخی صاحب‌نظران، این راهکار با نگاه جبرگرایانهٔ شوپنهاور به انسان، هماهنگ نیست .(Young, 2005: 194) به نظر می‌رسد شوپنهاور متوجه این اشکال است که اگر شخصیت تغییرناپذیر باشد، باب اخلاق و افعال اخلاقی انسداد می‌یابد. او برای رفع این اشکال، میان «هدف» و «وسیله» تفکیک قائل می‌شود: گرچه شخصیت (اهداف بنیادین) تغییرناپذیر است، اما شناخت (درک وسایل) قابل تصحیح است و انسان می‌تواند بینش یابد که برخی وسایل به اهدافش نمی‌انجامند، و «وسایل را تغییر می‌دهد نه اهداف را» (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۸۳). انسان بر اساس ضرورت اخلاقی و شخصیت ثابت خود، رفتاری متناسب صادر می‌کند (شوپنهاور، ۱۳۹۵ب: ۱۷۱). مسئولیت اخلاقی انسان، نه به‌معنای توانایی تغییر شخصیت، بلکه به‌معنای شناسایی شخصیت خویش و پذیرش عواقب اعمال ناشی از آن است؛ جبر شخصیت، جبری درونی و ذاتی است که با «خود» انسان یکی است.

از نظر شوپنهاور، نظام زندان‌های آمریکا بر همین مبنا شکل گرفته است؛ یعنی تلاشی در جهت متحول ساختن ذات فرد نمی‌کند، بلکه ابزارهای جدیدی را پیش روی او می‌گذارد

تا به اهداف شخصیتی‌اش رهنمون شود (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۸۴). زندان‌ها نمی‌توانند شخصیت مجرم را تغییر دهند؛ زیرا شخصیت او، همچون نیش زهرآگین مار، در فطرتش ریشه دارد. اما می‌توانند با تغییر شناخت مجرم، راه‌های کم‌خطرتری را برای رسیدن به همان اهداف به او نشان دهند. این دقیقاً تغییر «وسیله» است، بدون تغییر «هدف» و «ذات»؛ به‌عبارت دیگر، نظام زندان‌ها، به‌جای اصلاح ذات مجرم، در پی اصلاح رفتار اوست؛ رفتاری که از دل همان ذات تغییرناپذیر، اما با ابزارهای جدید، صادر می‌شود.

۱-۲. اراده انسانی

از دیدگاه شوپنهاور، جهان پدیدار، آیینهٔ اراده به‌عنوان حقیقت و ماهیت درونی آن است و انسان یکی از تجلیات این نیروی بنیادین محسوب می‌شود. به دلیل پیچیدگی نظام عصبی و عقلی، انسان کامل‌ترین و شفاف‌ترین پدیداری است که اراده در آن به خودآگاهی بالاتری دست می‌یابد (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۲۸۷). در نظام فکری وی، اراده انسانی با شناخت بدن پیوندی وثیق دارد؛ «جسم شرط شناخت اراده من است» و این دو در نهایت از یکدیگر قابل‌تفکیک نیستند (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۱۲۰). شوپنهاور حتی به عینیت و یکی بودن اراده و جسم مادی تصریح می‌کند: «جسم من و اراده‌ام یکی هستند و جسمِ من عینیتِ ارادهِ من است» (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۱۲۱). اراده و اعمال صادره از جسم، تنها در مقام ذهن متفاوت هستند، اما در جهان عین و خارجیت یک چیز می‌باشند؛ هر فعل ارادی، به‌طور همزمان، جلوه‌ای آشکار در جسم است و از این همسانی، پیامدهای درد و لذت استنتاج می‌شود (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۱۱۹).

به نظر می‌رسد انسان از دیدگاه شوپنهاور علاوه بر شأن شناسندگی، دارای شأن خواهندگی و فاعل اراده‌کننده نیز می‌باشد. وی هویت حقیقی و تغییرناپذیر انسان را در شأن اراده‌ورزی او می‌داند، نه در فاعل شناسا که کارکرد مغز و بدن است و نهایتاً دچار مرگ و نابودی می‌شود. رابطه میان کنش ارادی و نمود جسمانی آن ماهیتی علی ندارد؛ بلکه این دو صرفاً دو جنبه از یک جوهر واحد به شمار می‌آیند (ر.ک. شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۷۱۹). حرکات ارادی

بدن، تجلی مرئی اعمال منفرد اراده قلمداد می‌شوند و شوپنهاور برای تبیین علت ظاهری یک فعل ارادی، از واژهٔ «انگیزه» استفاده می‌کند. با این حال، در سطح بنیادین، خود اراده به‌عنوان شیءفی‌نفسه از هر گونه علیت معاف است و مشمول قانون دلیل کافی نمی‌شود. وی با تأکید بر تأثیر متقابل اراده و بدن، تکانه جنسی را به‌عنوان قطعی‌ترین تأیید ارادهٔ زندگی معرفی می‌کند که در عمل توالد و تناسل به اوج ظهور خود می‌رسد (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۱۲۴ و ۳۲۶؛ شوپنهاور، ۱۴۰۰: ۷۰).

از منظر متافیزیکی، شوپنهاور اراده را به‌عنوان شیءفی‌نفسه، به خودی خود آزاد می‌داند (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۲۸۶). این اراده متافیزیکی که ماهیت واقعی جهان را شکل می‌دهد، از قانون علیت مبرا است، اما در جهان پدیدار که صرفاً تجلی آن است، آزادی اراده قابل مشاهده نیست (شوپنهاور، ۱۳۹۴: ۴۱۳). به‌عبارت دیگر، این آزادی بنیادین به ارادهٔ انسانی در مقام پدیدار سرایت نمی‌کند و هر چیزی در مقام پدیدار، به‌عنوان معلول، تابع کامل قانون علیت است. بنابراین، انسان با وجود اینکه تجلی ارادهٔ آزاد است، در عمل هرگز آزاد نیست و اعمال او کاملاً تحت سیطره قوانین علی جهان پدیدار قرار دارند. مفهوم آزادی نزد شوپنهاور، مفهومی سلبی است که مرادف با نبود ضرورت و فقدان هرگونه علت در سطح متافیزیکی می‌باشد، نه آزادی به‌معنای انتخاب آزاد در سطح کنش روزمره (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۲۸۷–۲۸۸). تصور آزادی انسان در زندگی خود، امری اشتباه است؛ زیرا انسان همیشه بر اساس شخصیت و تحت تأثیر قوی‌ترین انگیزه‌های خویش، به نحو جبری عمل می‌کند.

شوپنهاور برای تبیین مسئلهٔ آزادی اراده، میان سه معنا تفکیک قائل می‌شود. آزادی جسمانی به‌معنای «عدم وجود موانع مادی» است که در مورد همهٔ جانداران حتی انسان نیز به کار می‌رود (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۳۸). آزادی عقلانی به‌معنای «فعل ارادی و غیرارادی ناظر بر اندیشه» است که در آن عقل، رسانهٔ انگیزه‌ها محسوب می‌شود. اراده تنها زمانی می‌تواند بر اساس شخصیت فردی تصمیم بگیرد که این رسانهٔ انگیزه در شرایط عادی باشد؛ در این صورت انسان به‌لحاظ فکری آزاد است، اما این آزادی نسبی و قیاسی است. نسبی از آن

جهت که انسان می‌تواند درنگ کند، بیندیشد و مقایسه کند و قیاسی از آن جهت که آزادی انسان فقط در مقایسه با حیوان معنا دارد (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۶۷ و ۱۲۹). درخصوص آزادی اخلاقی، شوپنهاور معتقد است اراده توسط انگیزه تعین می‌یابد، اما هیچ انگیزه‌ای ذاتاً دارای خاصیت جبر مطلق نیست و همواره در معرض تعلیق توسط ضدانگیزه‌ای با شدت عملیاتی قوی‌تر قرار دارد (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۳۹). بااین‌حال، پرسش اساسی «آیا می‌توانی اراده کنی که چه اراده کنی؟» با پاسخ منفی مواجه می‌شود، زیرا اراده‌ورزی برای اراده کردن به یک اراده‌ورزی پیشین وابسته می‌شود و انسان را در سیر قهقرایی بی‌پایان قرار می‌دهد.

شوپنهاور معتقد است انسان و ارادهٔ او به‌عنوان شیء پدیدار، تماماً تحت سیطرهٔ قوانین علی و معلولی است و لازمهٔ این سخن، عدم ارادهٔ آزاد در انسان است، زیرا آزادی یعنی استعداد ایجاد یک سلسله تغییرات به خودی خود و بدون علت قبلی (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۴۱). از نظر وی، گرچه انسان در عمل کردن آزاد است، اما نسبت به خود اراده کردن آزاد نخواهد بود. بنابراین «آزادی اخلاقی حقیقی صرفاً به‌معنای اذعان به احساس مسئولیت در قبال آنچه انجام می‌دهیم و احساس پاسخ‌گو بودن در قبال اعمالمان است» (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۱۲۴). آزادی مقوله‌ای است که باید آن را در ذات و وجود متافیزیکی انسان جستجو کرد و نه در اعمال فردی؛ نسبت دادن ضرورت به ذات و آزادی در عمل، اشتباهی اساسی است. آزادی تنها در ذات حضور دارد، اما عمل با ضرورت از ذات و انگیزه‌ها ناشی می‌شود (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۱۳۶). بدین ترتیب، هر انسانی مسئول اعمالی است که مرتکب می‌شود، زیرا این اعمال از او و شخصیت او صادر شده است.

۱-۳. دیگرگرایی مبتنی بر شفقت

از جمله مبانی ارزش‌شناختی تأثیرگذار در فلسفهٔ شوپنهاور که به‌طور مستقیم با مسئلهٔ پژوهش پیوند می‌خورد، تأکید او بر «شفقت» و «همدردی» به‌عنوان شالودهٔ نظام اخلاقی‌است. او در ابتدای رساله ممتاز خود در باب اخلاق، چنین بیان می‌دارد که «وعظ اخلاق آسان است و بنیان‌نهادنش دشوار» (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۱۳۳). از نظر وی، باید میان اصل اخلاق و بنیان

اخلاق تمایزی اساسی قائل شد و این دو را دو مسئله جداگانه در نظر گرفت. اصل اخلاقی، موجزترین و جامع‌ترین تعبیر از شیوه عملکردی است که تجویز می‌کند، اما بنیان اخلاق، اساس آن تعهد یا توصیه و تصدیق است (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۱۶۴). گزاره‌های اخلاقی باید از یک مبنای اصیل و محکم ریشه گرفته باشند، زیرا «اخلاق باید لزوماً متکی به چیزی باشد که واقعاً و قطعاً وجود داشته باشد؛ خواه در جهان بیرونی خواه در آگاهی» (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۸۸).

شوپنهاور با عنایت ویژه به ادراکات شهودی در خصوص بنیان اخلاق، بر این باور است که تنها راه کشف آن، «راه تجربی است یعنی تحقیق در اینکه آیا اصلاً اعمالی وجود دارند که ما قطعاً ارزش اخلاقی حقیقی را به آنها نسبت بدهیم» (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۲۲). از دیدگاه او، اخلاق از یک شناخت شهودی سرچشمه می‌گیرد، نه از شناخت انتزاعی. شناخت شهودی، در لحظه و به صورت مستقیم رخ می‌دهد. فضیلت اخلاقی زمانی کشف می‌شود که فرد در فردیت دیگری، همان ماهیت درونی یگانه (یعنی اراده واحد) را مشاهده و درک می‌کند (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۳۶۰-۳۶۲).

شوپنهاور محرکات صدور عمل را در سه محرک خودخواهی، بدخواهی و همدلی خلاصه می‌کند. خودخواهی که در تمام موجودات زنده ریشه دارد، به معنای میل مطلق به حفظ هستی، رهایی از درد و کسب لذت است. این محرک، بنیادین‌ترین نیروی پویا در هستی است و تفاوت انسان و حیوان در خودخواهی، به رغم اشتراک در هسته اصلی، در ابزار و هدف‌طلبی متفاوت است (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۲۴). بدخواهی نیز به معنای تمایل به شرارت و تحمیل رنج بر دیگری است، نه صرفاً برای کسب منفعت، بلکه به خاطر خود رنج‌دادن (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۲۷). وی خودگرایی و بدخواهی را انگیزه‌های ضداخلاقی می‌داند که ریشه در ناتوانی فرد در نفوذ به حجاب مایا و درک وحدت متافیزیکی همهٔ موجودات دارد .(Collinson, 1987: 694) اما در مقابل این دو، همدلی به عنوان انگیزه

اخلاقی اصیل مطرح می‌شود که شوپنهاور آن را مترادف با انسانیت می‌داند (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۴۰).

شوپنهاور معیار ارزش اخلاقی یک عمل را نه در پیامد آن، بلکه منحصراً در انگیزه و محتوای آن می‌داند. یک عمل تنها زمانی دارای ارزش اخلاقی واقعی است که فاقد هرگونه انگیزه خودخواهانه باشد. از آنجا که هر عملی دلیلی برای وقوع دارد، اگر انگیزه یک عمل معطوف به منفعت فاعل باشد، آن عمل خودخواهانه تلقی شده و فاقد ارزش اخلاقی است. عمل اخلاقی زمانی رخ می‌دهد که انگیزه‌ای دیگر، آن انگیزه خودخواهانه را به طور کامل خنثی کند (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۳۴).

شعار اخلاقی شوپنهاور در قالب همدردی، چنین خلاصه می‌شود: «به کسی آسیب نرسان و تا جایی که می‌توانی به همه یاری برسان» (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۴۲). این جمله دربردارنده دو جنبه اساسی است که هر یک با یکی از نیروهای ضداخلاقی در تضاد قرار دارد: بخش نخست که ناظر به خودداری از آسیب‌رسانی است، در تقابل با خودخواهی قرار می‌گیرد و در فضیلت عدالت متجلی می‌شود؛ در حالی که بخش دوم، یعنی یاری رساندن به دیگران، در برابر بدخواهی قرار دارد و در فضیلت مهربانی عاشقانه آشکار می‌گردد (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۴۴-۲۴۹).

شوپنهاور در خصوص فضیلت مهربانی عاشقانه بر این باور است که این فضیلت که مربوط به بخش دوم گزاره شعار همدردی است، ماهیت ایجابی دارد و یک مرتبه از فضیلت عدالت‌پیشگی فراتر رفته و انسان بر اساس آن نه فقط به دیگری آسیب وارد نمی‌کند، بلکه همواره در تلاش برای یاری رساندن و ایثار به دیگری است: «ایثاری که می‌تواند عبارت باشد از به کارگیری قوای جسمانی یا روحی‌ام برای او، یا دارایی‌ام، سلامتی‌ام، آزادی‌ام و حتی زندگی‌ام. این همدردی بی‌واسطه که نه متکی به استدلال است و نه نیازمند آن، تنها منشأ انحصاری مهربانی عاشقانه است» (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۵۴). از دیدگاه شوپنهاور، ارزش اخلاقی یک فعل منحصراً در صورتی محقق می‌شود که انگیزه اصلی صادرکننده آن،

معطوف به دیگری باشد. این اصل در فضیلت عدالت محقق می‌گردد، اما این انگیزه در فضیلت مهربانی عاشقانه به صورت اتم و اکمل بروز می‌یابد (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۵۵).

مسئله اساسی برای شوپنهاور این است که انسان چگونه می‌تواند رنج دیگری را به طور مستقیم درونی کرده و صرفاً با انگیزه دیگرگرایانه عمل کند. این امر تنها در صورتی میسر است که انگیزه خوشی یا ناخوشی فرد دیگر، بدون واسطه، به انگیزه مستقیم خود انسان برای برانگیختن اراده تبدیل شود. برای تحقق این امر، باید تمایز کامل بین «من» و »دیگری» که بنیان خودخواهی است، از بین برود و فاعل با دیگری یکی شود. از آنجا که زیستن در جسم دیگری ممکن نیست، این یگانگی از طریق شناخت و بازنمایی کامل تصور دیگری در ذهن فاعل رخ می‌دهد (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۳۵). این فرآیند که گرچه رازآلود می‌نماید، یک امر خیالی و موهوم نیست، بلکه حقیقت عینی و رایج همدردی است. به موجب این رخداد، پدیده اخلاق در معنای کامل خود ظهور می‌یابد (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۳۵).

عبور موفقیت‌آمیز از «من» به «نامن» در گرو گذر از همان طبیعت‌های انسانی است که متکلمین قدیم آن را عقل می‌نامیدند و به اعتقاد شوپنهاور، این عقل موجب ایجاد فاصله و کثرت میان آدمیان می‌شود (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۳۶). از منظر متافیزیکی شوپنهاور، هرگونه کثرتی در جهان هستی صرفاً امری ظاهری است، زیرا در باطن امر، وحدتی بی‌شائبه نهفته است. کثرت با زمان و مکان که شوپنهاور آن را اصل تفرد می‌نامد، عجین شده است. از منظر او، اگر زمان و مکان با شیء فی‌نفسه، یعنی با ذات حقیقی جهان، بیگانه باشند، پس لزوماً کثرت نیز با آن بیگانه است. این ذات در نمودهای بی‌شمار جهان حسی، در واقع فقط می‌تواند یکی باشد که خود را در همه آنها نمایان می‌کند (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۹۵). بنابراین، کثرات جهان تنها نمود و پدیدار هستند که در ذهن فاعل شناسا ظهور می‌یابند. این تفسیر متافیزیکی از بنیان اخلاق بر این اصل استوار است که فرد بتواند بی‌واسطه خود و ذات حقیقی خود را در دیگری تشخیص دهد. در نگاه چنین انسانی، دیگران برای او نامن نیستند، بلکه «بار دیگر من» هستند (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۹۷-۲۹۹).

۲. تناقض ظاهری ثبات شخصیت و دیگرگرایی

با تبیین دو بخش اساسی فلسفه شوپنهاور، یعنی انسان شناسی مبتنی بر شخصیت ثابت و اخلاق مبتنی بر شفقت، اکنون می‌توان تناقض ظاهری میان آنها را به دقت صورت‌بندی کرد.

از یک سو، شوپنهاور به صراحت بر تغییرناپذیری شخصیت انسان تأکید می‌ورزد و آن را «فطری و رفع‌نشدنی» می‌داند (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۷۷). از نظر او، «توقع اینکه شخص در موقعیتی یکسان زمانی به یک نحو عمل کند و زمانی دیگر به نحوی متفاوت، مثل این است که انتظار داشته باشیم درختی یکسان این تابستان گیلاس بدهد و تابستان بعد گلابی» (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۸۹). انسان قدرت انتخاب شخصیت خود را ندارد و «یک بار برای همیشه هست و بعداً درمی‌یابد که چیست» (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۲۹۲). حتی اگر شناخت تغییر کند، این تغییر صرفاً در وسایل است، نه در اهداف و ذات شخصیت (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۸۳). بنابراین، انسان در سطح شخصیت، کاملاً جبری و تغییرناپذیر است.

از سوی دیگر، شوپنهاور نظام اخلاقی خود را بر پایه «همدردی» استوار می‌سازد که در آن، فرد باید از خودخواهی ذاتی خویش دست بکشد و با دیگری یکی شود تا بتواند رنج او را به مثابه رنج خود درک کرده و برای کاهش آن اقدام کند (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۳۵). او صراحتاً بیان می‌دارد که ارزش اخلاقی یک عمل، در گرو غلبه انگیزه دیگرگرا بر انگیزه‌های خودخواهانه و بدخواهانه است و در این حالت، فرد «نه فقط به دیگری آسیب وارد نمی‌کند، بلکه همواره در تلاش برای یاری رساندن و ایثار به دیگری است» (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۵۴). این دیگرگرایی، مستلزم «عبور از من به نامن» و شکستن حجاب مایا و اصل فردیت است (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۳۶).

تناقض ظاهری در اینجا نمود می‌یابد: اگر شخصیت انسان کاملاً ثابت و تغییرناپذیر است و انسان «یک بار برای همیشه هست»، چگونه می‌تواند از خودخواهی ذاتی خود عبور کرده و به دیگرگرایی مبتنی بر شفقت دست یابد؟ آیا این دو گزاره با یکدیگر در تناقض نیستند؟ به

عبارت دیگر، چگونه موجودی که ذاتاً خودخواه است و شخصیت او تغییرناپذیر، می‌تواند به موجودی دیگرگرا تبدیل شود؟ آیا این امر مستلزم تغییر شخصیت نیست؟ و اگر چنین است، چگونه با تغییرناپذیری شخصیت سازگار خواهد بود؟

۳. بررسی سه راه حل ممکن برای رفع تناقض

در مواجهه با این تناقض ظاهری، سه راه حل متفاوت قابل تصور است که هریک از زاویه‌ای به رفع آن می‌پردازند.

۳-۱. راه حل نخست: تغییر شناخت، نه تغییر شخصیت

نخستین راه حل، بر اساس تمایزی است که خود شوپنهاور میان شخصیت و شناخت قائل می‌شود. همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، او بر این باور است که گرچه شخصیت تغییرناپذیر است، اما شناخت قابل تغییر و تحول است: «شناخت امری قابل تصحیح است. انسان می‌تواند به این بینش برسد که این یا آن وسایلی که پیش‌تر به کار گرفته به اهدافش رهنمون نمی‌شوند یا بیشتر مضر هستند تا مفید، لذا وسایل را تغییر می‌دهد نه اهداف را» (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۸۳).

بر اساس این راه حل، شفقت و دیگرگرایی، نه تغییر شخصیت، بلکه تغییر شناخت است. فرد با کسب شناخت جدید، درمی‌یابد که همه موجودات در اراده واحد شریک هستند و بنابراین، کمک به دیگری در واقع کمک به خود گسترده اوست. در این دیدگاه، خودخواهی ذاتی همچنان پابرجاست، اما دایره «خود» گسترش می‌یابد و دیگری نیز در قلمرو «خود» قرار می‌گیرد. شوپنهاور در تبیین این مطلب می‌گوید که همدردی «درک بی‌واسطه خود و ذات حقیقی خود در دیگری» است و در نگاه چنین انسانی، دیگران «بار دیگر من» هستند (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۹۷-۲۹۹).

با این حال، این راه حل با اشکال اساسی مواجه است: اگر خودخواهی همچنان پابرجاست و فقط دایره آن گسترش یافته است، پس چگونه می‌توان از «انکار اراده» و «ریشه‌کن کردن

خودخواهی» سخن گفت؟ شوپنهاور به صراحت بیان می‌دارد که همدردی، «نه متکی به استدلال است و نه نیازمند آن» و «انگیزه‌ای خودانگیخته برای کاهش درد دیگری» را فراهم می‌آورد (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۵۴). اگر این انگیزه همچنان خودخواهانه باشد، دیگر «خودانگیخته» و «بی‌واسطه» نخواهد بود. بنابراین، این راه حل نمی‌تواند به تنهایی تناقض را به طور کامل حل کند. این بحث را می‌توان با یک مثال روشن کرد:

سطح نخست؛ کنش خودخواهانه: فرد به دیگری کمک می‌کند، اما انگیزه او تأمین منافع شخصی و انتظار سود متقابل است؛ مانند کمک به دوست به امید دریافت کمک در آینده.

سطح دوم؛ کنش خودخواهانه گسترش‌یافته: فرد با شناخت وحدت اراده، دیگری را بخشی از خود می‌پندارد و کمک به او را کمک به خود تلقی می‌کند. در اینجا، خودخواهی از میان نرفته، بلکه دایره آن گسترش یافته است.

سطح سوم؛ کنش دیگرگرایانه ناب: فرد صرفاً به خاطر رنج دیگری و بدون هیچ ملاحظه خودخواهانه به یاری او می‌شتابد.

راه حل نخست، در بهترین حالت، به سطح دوم می‌انجامد؛ یعنی خودخواهی را ریشه‌کن نمی‌کند، بلکه دایره آن را گسترش می‌دهد. حال آنکه شوپنهاور برای عمل اخلاقی، سطح سوم را ضروری می‌داند که در آن انگیزه فاعل کاملاً از خودخواهی پیراسته است. بنابراین، این راه حل به تنهایی نمی‌تواند تناقض را حل کند.

۳-۲. راه حل دوم: تضعیف اراده از طریق رنج

دومین راه حل، بر نقش محوری «رنج» در فلسفه شوپنهاور تأکید دارد. شوپنهاور «زندگی را سراسر رنج و حیات را آونگی میان رنج و ملال» می‌داند (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۳۰۹). از دیدگاه او، رنج، پدیدار همان اراده است و هر تلاشی نشأت گرفته از کمبود، نقص و عدم رضایت است که مادام که خشنودی حاصل نشود، رنج خواهد بود (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۳۰۷).

بر اساس این راه حل، رنج‌های بزرگ می‌توانند اراده را «ضعیف» کنند و زمینه را برای شفقت فراهم آورند. وقتی انسان به اندازه کافی رنج می‌کشد، اراده معطوف به زندگی در او تضعیف می‌شود و از خودخواهی افراطی فاصله می‌گیرد. شوپنهاور در این زمینه به «رنج‌های هولناک و مصائبی که زندگی فرد دائماً در معرض آنهاست» اشاره می‌کند که می‌تواند انسان را به «وحشت» بیندازد و خوش‌بینی او را از بین ببرد (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۳۲۲). این تضعیف اراده، به نوبه خود، امکان همدردی با دیگری را فراهم می‌آورد، زیرا فرد درمی‌یابد که رنج، امری همگانی و مشترک است.

با این حال، این راه حل نیز با اشکالی اساسی مواجه است. اگر اراده به عنوان شیء فی‌نفسه و حقیقت جهان هستی، تغییرناپذیر است، چگونه می‌تواند «ضعیف» شود؟ مگر ضعیف شدن، خود نوعی تغییر نیست؟ شوپنهاور خود تأکید می‌کند که اراده «واحد و بخش‌ناپذیر» است و «در همه پدیدارهای بسیار گوناگون، در ضعیف‌ترین و قوی‌ترین آنها» ظهور می‌یابد (شوپنهاور، ۱۳۹۴: ۱۳۶). اگر اراده ذاتاً واحد و تغییرناپذیر است، تضعیف آن به معنای تغییر ماهیت آن خواهد بود که با نظام متافیزیکی شوپنهاور ناسازگار است.

۳-۳. راه حل سوم: تفکیک دو سطح شخصیت

سومین راه حل، بر اساس تمایز شوپنهاور میان شخصیت به عنوان «شیء فی‌نفسه» و شخصیت به عنوان «پدیدار» یا «بازنمود» استوار است. شوپنهاور برای انسان سه گونه شخصیت قائل است: شخصیت ذاتی (که همان اراده به عنوان شیء فی‌نفسه است که در هر فردی به صورتی خاص جلوه‌گر می‌شود)، شخصیت تجربی (که نمود یا پدیدار همان اراده است که در قالب رفتارها و کنش‌های زمان‌مند و مکان‌مند تحقق می‌یابد)، و شخصیت اکتسابی (که آگاهی انسان از همین نمود تجربی خویش است) (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۲۸۹؛ شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۸۱).

بر اساس این راه حل، شخصیت ذاتی (شیء فی‌نفسه) تغییر نمی‌کند، اما شخصیت تجربی (رفتارها و منش قابل مشاهده) می‌تواند تغییر کند. انسان همیشه ذاتاً خودخواه می‌ماند، اما می‌تواند یاد بگیرد که رفتارهایش را به گونه‌ای تنظیم کند که دیگرگرا به نظر برسد. این تغییر در سطح پدیدار و رفتار بیرونی است، نه در سطح ذات و اراده.

با این حال، این راه حل نیز با اشکالی جدی مواجه است. شوپنهاور به صراحت بیان می‌دارد که شفقت، صرفاً یک رفتار ظاهری نیست، بلکه یک «انگیزه درونی» است که جایگزین انگیزه خودخواهی می‌شود. او معیار ارزش اخلاقی را در «انگیزه» می‌داند، نه در «رفتار ظاهری» (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۳۴). بنابراین، اگر فقط رفتار تغییر کند اما انگیزه درونی همچنان خودخواهانه باقی بماند، عمل صادره ارزش اخلاقی حقیقی نخواهد داشت. به عبارت دیگر، «عدالت داوطلبانه» و «مهربانی عاشقانه ناب» که شوپنهاور از آنها به عنوان شواهد اعمال اخلاقی اصیل یاد می‌کند، مستلزم تغییر انگیزه درونی است، نه صرفاً تغییر رفتار ظاهری (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۲۳). بنابراین، این راه حل نیز نمی‌تواند به تنهایی تناقض را حل کند.

٤. راه حل نهایی: انکار اراده به مثابه تعالی شخصیت

با بررسی سه راه حل فوق، به نظر می‌رسد که هیچ یک به تنهایی نمی‌توانند تناقض ظاهری میان ثبات شخصیت و دیگرگرایی را به طور کامل حل کنند. هر یک از آنها، اگرچه نکاتی ارزشمند و قابل تأمل را آشکار می‌سازند، اما در نهایت نمی‌توانند از عهده تبیین چگونگی گذار از خودخواهی ذاتی به دیگرگرایی اصیل برآیند. با این حال، به نظر می‌رسد شوپنهاور خود راه حل عمیق‌تر و بنیادین‌تری ارائه می‌دهد که در مفهوم «انکار اراده معطوف به زندگی» تجلی می‌یابد. این راه حل، برخلاف سه راه حل قبلی، نه در سطح شناخت، نه در سطح تضعیف موقتی اراده و نه در سطح تفکیک ظاهری دوگانه شخصیت باقی نمی‌ماند، بلکه به اعماق نظام متافیزیکی شوپنهاور راه می‌یابد و از آنجا راه رهایی را نشان می‌دهد.

شوپنهاور معتقد است که نظام اخلاقی مبتنی بر شفقت، در نهایت به «رستگاری» و «انکار اراده» منتهی می‌شود. به عبارت دیگر، اخلاق شفقت، اگرچه گامی اساسی در جهت دیگرگرایی و غلبه بر خودخواهی است، اما خود این اخلاق نیز در نهایت به یک فرجام متافیزیکی می‌انجامد که فراتر از کنش‌های اخلاقی صرف است. او دو مسیر برای فرار از رنج پیشنهاد می‌کند: اول، مسیر موقت که شامل تجربه زیبایی شناختی در هنر و عمل مبتنی بر اخلاق شفقت است؛ و دوم، مسیر دائمی (رستگاری نهایی) که همان روش عرفانی است و به زهد و انکار اراده زندگی منتهی می‌شود (کاپلستون، ۱۳۷۵: ۲۷۶؛ جهانبگلو، ۱۳۷۷: ۱۳۸). این دو مسیر، در واقع، دو مرحله متفاوت از یک سیر واحد هستند: مرحله نخست، که در آن انسان با دیگری همدردی می‌کند و رنج او را به مثابه رنج خویش درمی‌یابد، و مرحله دوم، که در آن انسان از خود اراده‌ورزی و میل بی‌وقفه برای زیستن، رویگردان می‌شود.

این مسیر نهایی، در حقیقت، تکاملی از نظام اخلاقی شفقت است. در گام اول، فرد به واسطه همدردی، دیگری را همچون خود می‌بیند و برای کاهش رنج او تلاش می‌کند. این همان مرحله‌ای است که در آن، فرد با عبور از حجاب مایا و اصل فردیت، درمی‌یابد که «دیگری» در سطح اراده، همان «خود» اوست. به عبارت شوپنهاور، دیگران برای او «نامن» نیستند، بلکه «بار دیگر من» هستند (شوپنهاور، ۱۳۹۵الف: ۲۹۷-۲۹۹). در این مرحله، فرد هنوز درگیر جهان پدیدارهاست و با دیگری به عنوان یک فردیت مجزا مواجه می‌شود، اما این مواجهه از دریچه شناخت وحدت اراده صورت می‌گیرد. او با دیگری همدردی می‌کند، زیرا درمی‌یابد که رنج دیگری، در حقیقت، رنج خود اوست که در قالبی دیگر ظاهر شده است. این همدردی، انگیزه‌ای خودانگیخته برای کاهش درد دیگری فراهم می‌آورد و فرد را به سمت عدالت و مهربانی عاشقانه سوق می‌دهد.

اما در مرحله متعالی‌تر، فرد به این شناخت عمیق‌تر و بنیادین‌تر می‌رسد که اراده‌ورزی، ریشه اصلی تمام محنت‌هاست. او درمی‌یابد که نه تنها رنج دیگری، بلکه خود اصل خواستن و میل کردن، سرچشمه همه دردها و ناکامی‌هاست. در این مرحله، هرگونه تأیید زندگی که اراده

را ارضا کند (مانند لذت‌ها، امیال، آرزوها و حتی تلاش برای کاهش رنج دیگران در چارچوب اراده)، برای او منزجرکننده می‌شود و او به سمت «انکار نفس، تسلیم خودخواسته، متانت حقیقی و بی‌ارادگی کامل» گرایش پیدا می‌کند (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۳۷۱). در این مرحله، فرد دیگر صرفاً به دنبال کاهش رنج دیگری نیست، بلکه در پی ریشه‌کن کردن خود ریشه رنج، یعنی اراده است. این همان نقطه تمایز اساسی میان اخلاق شفقت و عرفان زهد است: در اخلاق شفقت، فرد با دیگری همدردی می‌کند و رنج او را کاهش می‌دهد، اما همچنان در چارچوب اراده باقی می‌ماند؛ در حالی که در عرفان زهد، فرد از خود اراده دست می‌شوید و به دنبال خاموش کردن منبع اصلی رنج است.

برخی صاحب‌نظران مانند کالدول اشاره دارند که تناقض خودگرایی و دیگرگرایی در نظام شوپنهاور، در واقع بازتاب تناقضی بنیادین‌تر میان «هست»(قلمرو جبر و ضرورت علی که در آن انسان به‌طور طبیعی خودخواه است) و «باید» (الزام اخلاقی مبتنی بر شفقت که خواهان دیگرخواهی است) در دل «اراده» است. از آنجا که اراده، هم منشأ خودگرایی جبری انسان است و هم از طریق شناخت متافیزیکی، او را به سوی دیگرگرایی سوق می‌دهد، این تناقض تنها با «انکار خود اراده» قابل حل می‌شود؛ زیرا در چارچوب اراده، هیچ راه دیگری برای رهایی از خودگرایی وجود ندارد. لذا شوپنهاور نمی‌تواند به‌سادگی معتقد شود که انسان باید دیگرخواه باشد، چون انسان در سطح «هست» به‌طور طبیعی خودخواه است. بنابراین برای حل این تناقض، شوپنهاور مجبور است به سراغ ریشه‌ی مشکل برود؛ یعنی اراده را به‌عنوان منشأ هر دو قلمرو (خودگرایی جبری و شناخت اخلاقی) به چالش بکشد (Caldwell, 1896: 347).

این گذار از فضیلت (شفقت) به ریاضت (زهد) به این معناست که صرف کمک به دیگری برای رفع نیاز وی دیگر کافی نیست. فرد باید به انکار بنیادی‌ترین پدیدار اراده، یعنی جسم و غرایز خود بپردازد. هدف نهایی این است که با محو کامل پدیدارها و حذف فردیت، جهان به سمت نیستی سوق یابد و بدین ترتیب از رنج حاصل از اراده‌ورزی رهایی یابد

(شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۳۹۴ و ۳۷۲). در این وضعیت، «حقیقت هستی چیزی است که بهتر بود وجود نمی‌داشت» (شوپنهاور، ۱۳۸۸: ۱۵۲). این نیستی، نه یک نیستی مطلق و پوچ، بلکه نوعی «آرامش مطلق» و «سکون اراده» است که در آن، هیچ‌گونه میل، خواست، رنج و ناکامی وجود ندارد. این همان رستگاری نهایی است که شوپنهاور از آن سخن می‌گوید؛ رستگاری‌ای که در آن، فرد از چرخه بی‌پایان خواستن و نرسیدن رها می‌شود و به آرامشی ابدی دست می‌یابد.

اما چگونه انکار اراده می‌تواند راه حل تناقض میان ثبات شخصیت و دیگرگرایی باشد؟

پاسخ در این است که «انکار اراده» نه به معنای تغییر شخصیت ذاتی، بلکه به معنای رهایی از شخصیت و گسستن از بنیاد خودخواهانه وجود است. برای درک این پاسخ، باید به رابطه میان شخصیت و اراده در فلسفه شوپنهاور دقیق‌تر نگاه شود. شوپنهاور در تبیین شخصیت ذاتی و تغییرناپذیر، آن را با «اراده به عنوان شیء فی‌نفسه» یکی می‌داند. به عبارت دیگر، شخصیت ذاتی هر فرد، همان تجلی خاص اراده واحد در قالب یک فردیت مشخص است. این شخصیت، مانند اراده، تغییرناپذیر و ثابت است و تمام کنش‌ها و رفتارهای فرد، بازتابی از همین شخصیت ذاتی هستند. از این رو، انسان در سطح شخصیت، کاملاً جبری و مقید به ذات خود است و نمی‌تواند از آن فراتر رود.

اما وقتی فرد به مرحله انکار اراده می‌رسد، در واقع از این ذات خودخواهانه فاصله می‌گیرد و به مرتبه‌ای از هستی دست می‌یابد که در آن، «خود» به عنوان یک فردیت مجزا، معنا نمی‌یابد. در این مرحله، فرد به جای آنکه صرفاً رنج دیگری را بکاهد، در پی نفی و خاموش‌سازی خود اراده است، یعنی همان نیرویی که موجب استمرار خواستن، میل و در نتیجه درد می‌شود (شوپنهاور، ۱۳۹۶: ۳۷۰–۳۸۰). این خاموش‌سازی اراده، به معنای کنارزدن بنیاد خودخواهانه وجود است؛ زیرا خودخواهی، چیزی جز تأیید اراده فردی نیست. وقتی اراده خاموش می‌شود، خودخواهی نیز به تبع آن از میان می‌رود. اما این از میان رفتن

خودخواهی، نه به دلیل تغییر شخصیت، بلکه به دلیل از میان رفتن خود موضوع خودخواهی (یعنی «خود» به عنوان یک فردیت مجزا) رخ می‌دهد.

به بیان دیگر، در این مرتبه متعالی، فرد چنان از خودخواهی فاصله می‌گیرد که به مرتبه‌ای از هستی می‌رسد که در آن دیگر «خودی» برای خودخواهی وجود ندارد. این «خود محوشده» دیگر تابع شخصیت ذاتی خودخواهانه خویش نیست، زیرا خود شخصیت، که تجلی اراده فردی است، در فرآیند انکار، به حالت تعلیق درآمده یا از میان رفته است. به عبارت ساده‌تر، شخصیت ذاتی فرد، که همان اراده خودخواهانه است، همچنان به عنوان یک امکان بالقوه وجود دارد، اما فرد با انکار اراده، از تحقق این امکان خودداری می‌کند و به جای آن، به مرتبه‌ای از هستی دست می‌یابد که در آن، دیگر هیچ‌گونه «خواستن» و «میل کردن» وجود ندارد. در نتیجه، رنجی در جهان باقی نمی‌ماند، زیرا ریشه اصلی رنج، یعنی اراده‌ورزی و خودخواهی، خاموش شده است. این خاموشی، نه یک تغییر در ذات، بلکه یک «تعلیق اراده» و «گسستن از بنیاد خودخواهانه» است.

بنابراین، انکار اراده، نه تغییر شخصیت ذاتی، بلکه «رهایی از شخصیت» است. فرد در این مرحله، از سطح شخصیت تجربی و رفتارهای مبتنی بر انگیزه‌های خودخواهانه فراتر رفته و به مرحله‌ای از هستی می‌رسد که در آن، دیگر «من» و «نامن» معنا ندارند. به عبارت دیگر، شوپنهاور در عالی‌ترین سطح دیگرگرایی، از اخلاق شفقت که در آن «من، یک بار دیگر» دیده می‌شود، فراتر رفته و به «خود محوشده» می‌رسد که در آن، دیگر نه «من» وجود دارد و نه «دیگری»، بلکه فقط «سکون اراده» و «آرامش مطلق» باقی می‌ماند. این «خود محوشده»، دیگر نه خودخواه است و نه دیگرگرا، زیرا هر دو مفهوم، در چارچوب فردیت و کثرت معنا می‌یابند و وقتی فردیت از میان برود، این مفاهیم نیز بی‌معنا می‌شوند. در این مرحله، فرد به جای آنکه به عنوان یک «من» در برابر «نامن» قرار گیرد، در یک «وحدت مطلق» با کل هستی حل می‌شود و در این حل شدن، رنج و شادی، خودخواهی و دیگرگرایی، همگی به یکسان بی‌معنا می‌شوند.

این تفسیر، تناقض ظاهری را به گونه‌ای ظریف حل می‌کند: شخصیت ذاتی انسان، که همان اراده خودخواهانه است، در طول زندگی ثابت و تغییرناپذیر می‌ماند. با این حال، انسان می‌تواند از طریق شناخت عمیق وحدت اراده و تجربه رنج، به مرحله‌ای برسد که از این ذات خودخواهانه فاصله گرفته و به «انکار اراده» دست یابد. این انکار، نه تغییر شخصیت، بلکه تعالی آن و گسستن از بنیاد خودخواهانه وجود است. در این مرحله، شخصیت ذاتی همچنان ثابت است، اما دیگر موضوعیت ندارد، زیرا فرد از چارچوب شخصیت خود فراتر رفته و به مرتبه‌ای از هستی دست یافته که در آن، «خود» به عنوان یک فردیت مجزا، معنا نمی‌یابد. به عبارت دقیق‌تر، شخصیت همچنان به عنوان یک امکان بالقوه وجود دارد، اما فرد با انکار اراده، از تحقق این امکان خودداری می‌کند و به جای آن، به مرتبه‌ای از هستی دست می‌یابد که در آن، هیچ‌گونه «خواستن» و «میل کردن» وجود ندارد.

به بیان دیگر، می‌توان گفت که شوپنهاور با مفهوم انکار اراده، یک «راه گریز» از جبر شخصیت ارائه می‌دهد. او نشان می‌دهد که اگرچه انسان در سطح پدیداری و شخصیت تجربی، کاملاً جبری و تغییرناپذیر است، اما در سطح متافیزیکی و از طریق انکار اراده، می‌تواند از این جبر رها شود. این رهایی، نه به معنای تغییر شخصیت، بلکه به معنای فرارفتن از خود شخصیت است. به عبارت دیگر، فرد با انکار اراده، از بازی «خودخواهی و دیگرگرایی» خارج می‌شود و به مرتبه‌ای از هستی دست می‌یابد که در آن، این مفاهیم بی‌معنا می‌شوند. در این مرتبه، فرد دیگر نه خودخواه است و نه دیگرگرا، بلکه یک «هستی آرام» و «ساکن» است که در آن، هیچ‌گونه میل، خواست، رنج و ناکامی وجود ندارد. این همان رستگاری نهایی است که شوپنهاور از آن سخن می‌گوید و آن را به مثابه هدف غایی فلسفه خود معرفی می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

فلسفه اخلاق شوپنهاور، با وجود پیچیدگی‌ها و ظرافت‌های بسیار، با یک چالش بنیادین روبروست: از یک سو، او بر ثبات و تغییرناپذیری شخصیت انسان تأکید می‌ورزد و آن را

فطری و رفع‌نشدنی می‌داند؛ از سوی دیگر، نظام اخلاقی خویش را بر پایه شفقت و دیگرگرایی استوار می‌سازد. این دو گزاره، در نگاه نخست، با یکدیگر در تناقض به نظر می‌رسند. با بررسی سه راه حل ممکن برای رفع این تناقض، یعنی راه حل شناختی، راه حل مبتنی بر رنج، و راه حل تفکیک دو سطح شخصیت، مشخص شد که هیچ یک به تنهایی نمی‌توانند این تعارض را به طور کامل حل کنند.

با این حال، آنچه به عنوان راه حل اصلی شوپنهاور قابل شناسایی است، مفهوم «انکار اراده معطوف به زندگی» است. در عالی‌ترین سطح دیگرگرایی، فرد از مرحله شفقت که در آن دیگری «بار دیگر من» تلقی می‌شود، فراتر رفته و به مرحله «خود محوشده» دست می‌یابد. در این مرحله، فرد به این شناخت عمیق می‌رسد که اراده‌ورزی، ریشه تمام رنج‌هاست؛ از این رو، به انکار اراده و خاموش‌سازی میل بی‌وقفه برای زیستن می‌پردازد. این انکار، نه تغییر شخصیت، که تعالی آن است. فرد در این مرتبه، از چارچوب شخصیت ذاتی خودخواهانه خویش فراتر رفته و به مرتبه‌ای از هستی دست می‌یابد که در آن، «من» و «نامن» معنا ندارند و در نتیجه، رنجی در جهان باقی نمی‌ماند.

در مجموع، می‌توان گفت که شوپنهاور با مفهوم انکار اراده، راه حلی درون‌سامانی برای تناقض ظاهری فلسفه خود ارائه می‌دهد. او نشان می‌دهد که اگرچه شخصیت انسان در سطح پدیداری و تجربی ثابت و تغییرناپذیر است، اما انسان می‌تواند از طریق شناخت شهودی و تجربه رنج، به مرتبه‌ای از هستی دست یابد که از این شخصیت فراتر رفته و به سکون و آرامش مطلق برسد. این نگاه، نه تنها نظام اخلاقی شوپنهاور را یکپارچه می‌سازد، بلکه نشان می‌دهد که چگونه می‌توان از دل انسان شناسی مبتنی بر جبر شخصیت، به اخلاقی دیگرگرا و در نهایت به رستگاری فلسفی دست یافت.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ گونه تعارض منافعی ندارند.

سپاسگزاری

باتشکر از دوران محترم که در تکمیل و تعمیق مباحث تحقیق حاضر یاری‌گر بودند.

ORCID

javad gholamrezai http://orcid.org/۱۴۱۴-۹۷۰۸-۰۰۰۱-۰۰۰۰

zeinab soltani http://orcid.org/0000-0003-4869-9538

منابع

تنر، مایکل. (۱۳۷۲). *فلسفه شوپنهاور*. ترجمه: خشایار دیهیمی. تهران: کهکشان.

جانوی، کریستوفر. (۱۳۹۵). *راهنمای شوپنهاور*. ترجمه: رضا ولی یاری. تهران: مرکز.

جهانبگلو، رامین. (۱۳۷۷). *شوپنهاور و نقد عقل کانتی*. ترجمه: محمد نبوی. تهران: نی.

شوپنهاور، آرتور. (۱۳۸۸). *در باب حکمت زندگی*. ترجمه: محمد مبشری. تهران: نیلوفر.

شوپنهاور، آرتور. (۱۳۹۲). *جهان و تأملات فیلسوف*. ترجمه: رضا ولی یاری. تهران: مرکز.

شوپنهاور، آرتور. (۱۳۹۴). *متعلقات و ملحقات*. ترجمه: رضا ولی یاری. تهران: مرکز.

شوپنهاور، آرتور. (۱۳۹۵الف). *دو مساله بنیادین اخلاق*. ترجمه: رضا ولی یاری. تهران: مرکز.

شوپنهاور، آرتور. (۱۳۹۵ب). *ریشه چهارگان اصل دلیل کافی*. ترجمه: رضا ولی یاری. تهران: مرکز.

شوپنهاور، آرتور. (۱۳۹۶). *جهان همچون اراده و تصور*. ترجمه: رضا ولی یاری. تهران: مرکز.

شوپنهاور، آرتور. (۱۴۰۰). *ترسها و مزخرفات ذهنی*. ترجمه: مهدی احشمه. تهران: روزگار نو.

شوپنهاور، آرتور. (۱۴۰۱). *هنر همدردی*. ترجمه: علی عبداللهی. تهران: مرکز.

کاپلستون، فردریک. (۱۳۷۵). *تاریخ فلسفه از فیشته تا نیچه* (جلد هفتم). ترجمه: داریوش آشوری. تهران: سروش.

مگی، برایان. (۱۳۹۳). *فلسفه شوپنهاور*. ترجمه: رضا ولی یاری. تهران: مرکز.

References

Caldwell, W. (1896). *Schopenhauer's system in its philosophical significance*. Edinburgh: W. Blackwood and Son.

Collinson, D. (1987). *A history of modern European philosophy*. London: Routledge.

Copleston, F. (1996). *A history of philosophy: From Fichte to Nietzsche* (Vol. 7). Translated by D. Ashouri. Tehran: Soroush.

Hassan, P. (Ed.). (2021). *Schopenhauer's moral philosophy*. Routledge.

Jahanbegloo, R. (1998). *Schopenhauer and the critique of Kantian reason*. Translated by M. Nabavi. Tehran: Ney.

Janaway, C. (2016). *A guide to Schopenhauer*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz.

Kumar, R. (2019). *Research methodology: A step-by-step guide for beginners* (5th ed.). SAGE Publications.

Magee, B. (2014). *The philosophy of Schopenhauer*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz.

Schopenhauer, A. (2009). *On the wisdom of life*. Translated by M. Mebeshri. Tehran: Niloufar.

Schopenhauer, A. (2013). *The world and the philosopher's reflections*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz.

Schopenhauer, A. (2015). *Parerga and paralipomena*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz.

Schopenhauer, A. (2016a). *The two fundamental problems of ethics*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz.

Schopenhauer, A. (2016b). *On the fourfold root of the principle of sufficient reason*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz.

Schopenhauer, A. (2017). *The world as will and representation*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz.

Schopenhauer, A. (2021). *Fears and mental nonsense*. Translated by M. Aheshmeh. Tehran: Roozegar-e No.

Schopenhauer, A. (2022). *The art of compassion*. Translated by A. Abdollahi. Tehran: Markaz.

Tanner, M. (1993). *The philosophy of Schopenhauer*. Translated by K. Deihimi. Tehran: Kahkeshan.

Young, J. (2005). *Schopenhauer*. Routledge.

Tanner, M. (1993). *The philosophy of Schopenhauer*. Translated by K. Deihimi. Tehran: Kahkeshan. [In Persian]

Janaway, C. (2016). *A guide to Schopenhauer*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz. [In Persian]

Jahanbegloo, R. (1998). *Schopenhauer and the critique of Kantian reason*. Translated by M. Nabavi. Tehran: Ney. [In Persian]

Schopenhauer, A. (2009). *On the wisdom of life*. Translated by M. Mebeshri. Tehran: Niloufar. [In Persian]

Schopenhauer, A. (2013). *The world and the philosopher's reflections*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz. [In Persian]

Schopenhauer, A. (2015). *Parerga and paralipomena*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz. [In Persian]

Schopenhauer, A. (2016a). *The two fundamental problems of ethics*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz. [In Persian]

Schopenhauer, A. (2016b). *On the fourfold root of the principle of sufficient reason*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz. [In Persian]

Schopenhauer, A. (2017). *The world as will and representation*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz. [In Persian]

Schopenhauer, A. (2021). *Fears and mental nonsense*. Translated by M. Aheshmeh. Tehran: Roozegar-e No. [In Persian]

Schopenhauer, A. (2022). *The art of compassion*. Translated by A. Abdollahi. Tehran: Markaz. [In Persian]

Copleston, F. (1996). *A history of philosophy: From Fichte to Nietzsche* (Vol. 7). Translated by D. Ashouri. Tehran: Soroush. [In Persian]

Magee, B. (2014). *The philosophy of Schopenhauer*. Translated by R. Vali Yari. Tehran: Markaz. [In Persian]

in press